

Sp. zn. 6/2023/NZ/CB
Č. j. KVOP-13999/2024
Datum 10. dubna 2024

Vážený pan
JUDr. Radek Polícar
vrchní ředitel pro legislativu a právo
Ministerstvo zdravotnictví
Palackého náměstí 375/4
128 01 Praha 2

Vážený pane vrchní řediteli,

obracím se na Vás s otázkou ohledně používání omezovacích prostředků v prostředí pobytových sociálních služeb. Vzhledem k tomu, že oblast používání omezovacích prostředků je spojena s případnými vážnými zásahy do základních lidských práv klientů, žádám o výklad zákona a názor přímo Ministerstvo zdravotnictví.

Otázka vyvstala poté, co jsem v loňském roce provedl systematickou návštěvu jednoho domova se zvláštním režimem. Shledal jsem v něm špatné zacházení s klienty, které spočívalo mimo jiné v používání opatření omezujících pohyb,¹ potažmo omezovacích prostředků.²

V reakci na moje zjištění poskytovatel sociálních služeb nyní metodicky nastavuje používání omezení v zařízení. Rozhodl se pro používání omezovacích prostředků podle zákona o zdravotních službách. Zastává názor, že vzhledem k tomu, že v zařízení pracují i zdravotní sestry, může při omezení pohybu klientů postupovat podle § 39 zákona o zdravotních službách.³ Ten nabízí více prostředků omezení nežli právní úprava v § 89 zákona o sociálních službách. Stanoví poskytovatelům také odlišné povinnosti, například oznámení omezení soudu.⁴

S takovým postupem poskytovatele sociálních služeb jsem se doposud nesetkal. Ačkoliv mám vážnou pochybnost o tom, zda by poskytovatel v praxi dokázal naplnit požadavky zákona o zdravotních službách (např. povinnost, aby o omezení rozhodoval lékař), rád bych znal názor Ministerstva zdravotnictví na tuto otázku:

1 Ve smyslu § 89 zákona č. 108/2006 Sb., zákona o sociálních službách.

2 Ve smyslu § 39 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování.

3 Poskytovatelé sociálních služeb nezískávají oprávnění k poskytování zdravotních služeb dle § 15 zákona o zdravotních službách, ale poskytují je na základě oznámení dle § 11 odst. 8 zákona o zdravotních službách.

4 Při naplnění zákonem stanovených okolností.

Lze se v pobytové sociální službě při používání omezovacích prostředků řídit zákonem o zdravotních službách, nebo ministerstvo vnímá úpravu používání opatření omezujících pohyb v zákoně o sociálních službách jako speciální, a úpravu zákona o zdravotních službách tudíž použít nelze?

Uvítám, když mi odpovíte co nejdříve, nejlépe do 30 dnů.

Děkuji Vám za spolupráci a jsem s pozdravem

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)